

KINH TẾ - XÃ HỘI

DỰ ÁN NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC MỸ NĂM TÀI CHÍNH 2007-2008

Th.S. Đặng Minh Tiến

Cao Đẳng Viễn Đông, Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh

Đầu tháng 2 vừa qua Tổng thống G. Bush đã trình Quốc hội Mỹ xem xét dự án ngân sách liên bang năm tài chính 2007/08 (1/10-30/9). Báo giới nhận thấy rằng, không giống các dự án ngân sách ông Bush trình Quốc hội mấy năm qua, năm nay dự án ngân sách không đề cập đến thiếu hụt cán cân thương mại, nợ nhà nước, lạm phát, thất nghiệp, mà đặc biệt nhấn mạnh đến chi phí quân sự, an ninh, chống khủng bố quốc tế cũng như nhấn mạnh đến cắt giảm kinh phí dành cho các chương trình không liên quan đến an ninh quốc phòng và cũng không đề cập đến số thu, chỉ nói đến số chi.

Cụ thể là, dự án cho biết năm 2007-2008 ngân sách dự kiến tổng các khoản chi là 2.900 tỷ USD (so với dự án chi ở năm 2006/07 là 2.732 tỷ).

Thiếu hụt ngân sách năm 2006/07 dự kiến là 244 tỷ USD và năm 2007/08 là 239 tỷ USD so với 239 tỷ USD năm 2005/06.

Trong tổng số chi của ngân sách (2.900 tỷ USD), phần chi phí quân sự là 481 tỷ USD, tăng 11,3% so với năm trước và tăng 60% so với năm 2001. Đó là chưa dự kiến chi cho hoạt động quân sự của Mỹ ở Iraq năm 2007 là 93,4 tỷ USD và năm 2008 là 141,7 tỷ USD.

Các chuyên gia báo *Herald Tribune* cho rằng, Mỹ tăng chi phí quân sự như trên, thì người được hưởng nhiều lợi nhất ở Mỹ là các hãng bấy lâu nay vẫn nhận được các đơn đặt hàng quân sự của Nhà nước Mỹ, như Boeing, Textron, Lockheed, Northrop..., vì các chương trình lớn của các hãng này sẽ nhận được kinh phí trực tiếp của ngân sách nhà nước.

Dự án cho biết, năm tài chính 2007/08 nhà nước sẽ vay bảo đảm 9 tỷ USD để duy trì trong 10 năm, mỗi năm sử dụng 35 tỷ gallons nhiên liệu (tương đương 132,5 tỷ lít) nhận được trên cơ sở các nguồn nhiên liệu chọn lựa nhằm giảm khí thải độc hại ra môi trường. 9 tỷ USD vay này chia ra làm 3 phần: 4 tỷ USD dành cho các nhà máy phát điện (kể cả điện nguyên tử); 4 tỷ USD sẽ dành cho các chương trình nghiên cứu năng lượng sinh học; còn 1 tỷ USD dành cho nghiên cứu công nghệ mới để chuyển tải năng lượng và sử dụng các nguồn năng lượng sạch, không gây ô nhiễm môi trường hay năng lượng có chọn lọc của các hãng Archer Daniels Midland, VeraSun Energy, Pacific Ethanol.

Năm 2007/08 Bộ Y tế xã hội được ngân sách dự kiến dành cho 700 tỷ USD, còn Cục bảo hiểm xã hội - 656 tỷ USD. Dự án cho biết, những chương trình không ảnh hưởng đến an ninh, quốc phòng sẽ được tăng chi ở mức thấp hoặc bị cắt giảm chi. Như vậy 141 chương trình dân sự xã hội của nhà nước có thể bị cắt giảm, do vậy cho phép nhà nước tiết kiệm được khoảng 12 tỷ USD.

Ở đây chương trình y tế trợ giúp người già và người cô đơn, người tàn tật (chương trình Medicare) sẽ bị cắt giảm kinh phí ngân sách trợ giúp; tiếp đến là chương trình trợ giúp y tế người nghèo (Medicaid) cũng sẽ bị cắt giảm kinh phí ngân sách trợ giúp. Hiện nay Mỹ có khoảng 43 triệu người trên 65 tuổi và người tàn tật, cô đơn già yếu (dân số Mỹ năm 2005 là 292,7 triệu người).

Dự án cho biết kinh phí cho giáo dục bảo vệ môi trường, bảo hộ lao động sẽ không tăng.

Tổng thống Bush hy vọng dự án chi của ngân sách nhà nước năm tài chính 2007/08 do Chính phủ ông xây dựng trên cơ sở nền kinh tế Mỹ tiếp tục tăng ổn định, trên cơ sở giảm chi cho các chương trình không ảnh hưởng đến an ninh quốc phòng sẽ góp phần cân đối thu chi ngân sách liên bang trong 5 năm tới và đến năm 2012 có thể bội thu khoảng 61 tỷ USD.

Còn các chuyên gia OECD cho biết, năm 2006 tuy Mỹ vẫn bị thiếu hụt cán cân thanh toán vãng lai nhiều (6,6% GDP) so với Nhật Bản và các nước vùng đồng EURO, nhưng GDP Mỹ năm này lại tăng cao hơn các nước. Còn thiếu hụt ngân sách Mỹ so với GDP thì thua các nước vùng đồng EURO, nhưng ít hơn Nhật (Xem bảng 1 dưới đây. Năm 2007 và 2008 là dự đoán của OECD).

Biến động một số chỉ tiêu kinh tế cơ bản của Mỹ, Nhật và vùng đồng EURO

Chỉ tiêu	Mỹ			Nhật Bản			Vùng đồng EURO		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
GDP (%)	3,3	2,4	2,7	2,8	2,0	2,0	2,6	2,2	2,3
Lạm phát (%)	2,9	2,6	2,6	-1,0	0,2	0,6	1,8	2,0	2,0
Thất nghiệp (%)	4,6	4,8	5,1	4,2	3,9	3,6	7,9	7,4	7,1
Thiếu hụt TTVL (% GDP)	-6,6	-6,5	-6,6	3,8	4,5	5,3	-0,3	-0,1	-0,1
Thiếu hụt NS (% GDP)	2,4	2,8	2,9	4,6	4,2	4,1	1,5	1,2	1,1

Chú ý: (%) GDP và (%) lạm phát giảm, tăng so với năm trước; (%) thất nghiệp cả năm so với số người có khả năng lao động.

Các chuyên gia OECD cho rằng, nếu Mỹ muốn cải thiện được tình hình cán cân thanh toán vãng lai, Mỹ cần nâng cao chất lượng, hạ giá thành sản phẩm của mình để nâng cao khả năng cạnh tranh với các mặt hàng nhập nội cùng loại hàng với Mỹ vừa giảm được kim ngạch nhập khẩu, vừa tạo được công ăn việc làm, giảm thất nghiệp, góp phần ổn định xã hội. Muốn giảm thiếu hụt ngân sách, trước mắt Mỹ cần chấm dứt can thiệp quân sự vào Iraq, để công việc Iraq do nội bộ nước này tự giải quyết, vì trong thời gian qua chi cho quân sự của Mỹ đã lên tới 1.000 tỷ USD (theo đánh giá của nhà kinh tế Đức, trên cơ sở số

liệu thống kê của IMF - Xem Biki ngày 23/12/2006, tr. 16), tương đương 1% GDP Mỹ trong thời gian này. Nếu 1.000 tỷ USD nói trên được đầu tư vào các chương trình phát triển kinh tế - xã hội Mỹ, thì kinh tế Mỹ chắc chắn sẽ phát triển khá hơn, ngân sách và cán cân thanh toán vãng lai Mỹ có thể sẽ không bị thiếu hụt nhiều và liên tục như vậy.

Sau đây là một số chỉ tiêu kinh tế của Mỹ trong thời gian 2003-2008; 2007 và 2008 là dự đoán. Các chỉ tiêu khác - từ sau năm 2003 là tăng (+) và giảm (-) so với năm trước - tính theo đánh giá năm 2000 của OECD; Xuất và nhập khẩu giảm cả dịch vụ và hàng hoá ■

Chỉ tiêu	Năm	2003 (tỷ USD)	2004	2005	2006	2007	2008
GDP		10.960,8	3,9	2,3	3,3	2,4	2,7
Tiêu dùng cá nhân		7.703,6	3,9	3,5	3,2	3,0	2,8
Chi của nhà nước		1.736,5	2,1	0,9	1,6	2,5	2,1
Đầu tư vào TSCĐ		2.005,7	6,1	6,4	3,4	-0,7	2,9
Nhu cầu nội bộ		11.460,2	4,4	3,3	3,2	2,2	2,7
Xuất khẩu		1.040,8	9,2	6,8	8,5	6,3	6,9
Nhập khẩu		10.960,8	3,9	3,2	3,3	2,4	2,7

Nguồn tài liệu: Biki số 4/06 và 20/2007; số 25 và 147/2006